

Inclusieve strategieën met pluricentrisch Nederlands in het hoger onderwijs: Europese en Caribische perspectieven

Oosterhof, Albert	KU Leuven, Antwerpen, België
Mijts, Eric	University of Aruba, Oranjestad, Aruba
Ten Thije, Jan D.	Universiteit Utrecht, Utrecht, Nederland
Kester, Ellen-Petra	Universiteit Utrecht, Utrecht, Nederland
Coetzee-Van Rooy, Susan	North-West University, Johannesburg, Zuid-Afrika
Buelens, Geert	Universiteit Utrecht, Utrecht, Nederland

Inleiding

Dit panel is een vervolg op eerdere projecten over taalbeleid en taalkeuze in het hoger onderwijs, waarbij we als neerlandici uit de Lage landen en de Cariben over de grenzen willen kijken om van elkaar te leren. Er zijn inmiddels stappen gezet om te komen tot een analyse van het veranderende beleid en de (taal)ideologische basis van het debat, op basis van data over het taalgebruik in de hoger onderwijspraktijk in de landen van het taalgebied (zie bijv. Mijts 2020; Loos, Oosterhof & Nivelde 2022; Rosiers & Vogl 2019).

Met dit panel continueren we de samenwerking tussen Caribische/Surinaamse en Europese neerlandici over dit onderwerp en willen we de focus verbreden naar taalbeleid in relatie tot inclusieve meertaligheid en talige diversiteit in het taalgebied. Daarbij beschouwen we het pluricentrische perspectief op variatie binnen het Nederlands enerzijds en vormen van inclusieve meertaligheid (vgl. Backus et al 2013, Ten Thije 2022) anderzijds als complementaire strategieën om talige diversiteit te overbruggen. De vraag is in hoeverre die strategieën inmiddels op een succesvolle manier worden ingezet daar waar die diversiteit zich voordoet, zowel in het de facto meertalige Caribisch gebied als in de Lage Landen (bijvoorbeeld in grensgebieden tussen Nederland, België/Vlaanderen en buurlanden of in medezeggenschapsorganen met receptieve meertaligheid met internationals).

Moet bijvoorbeeld de lat lager gelegd worden wat betreft streven naar welsprekendheid, standaardtaligheid en normatieve correctheid in het Nederlands? Een meer ontspannen omgang met taalnormen geeft immers meer ruimte voor strategieën zoals luistertaal en pluricentrisch Nederlands. Een andere vraag is: welke verschillen zijn er tussen de landen van het taalgebied als het gaat over de spraakzaamheid van studenten in een academische context? Het is aannemelijk dat interactie in het Nederlands gehypothekeerd wordt door onzekerheid over de eigen variëteit van het Nederlands en/of taalonzekerheid in een context waarin het Nederlands niet de enige omgangstaal is.

Omschrijving bijdragen

Inhoud bijdragen:

- “Meertaligheid en medezeggenschap aan Nederlandse universiteiten: een combinatie van lingua franca en lingua receptiva Engels-Nederlands”
- “Meertaligheid in de literatuurgeschiedenis van Nederlandstalige gebieden”: De neerlandistiek heeft het verhaal van de literatuur in de verschillende Nederlandstalige gebieden veelal verteld als een stapeling van compartimenten: Nederland + Vlaanderen + Indonesië + Suriname + Caribische Eilanden + Zuid-Afrika. Nederland (of preciezer: de Randstedelijke AN-variant) vormde daarbij als vanzelfsprekend het centrale compartiment. Misschien is nu de tijd gekomen om het anders te proberen: een literatuurgeschiedenis (een boek, maar ook colleges op de universiteit) die niet van dat centrum uitgaat, maar evenmin van de eentaligheid van de gebieden waar Nederlands wordt gesproken en geschreven. In deze bijdrage worden enkele strategieën uitgeprobeerd die recht proberen te doen aan die complexiteit.
- “Taalgebruik, taalattitudes en identiteit: onderzoek naar studenten van de ABC-eilanden in Nederland”
- “Talenbeleid en taalpraktijk in het hoger onderwijs van de Benedenwindse eilanden: institutionele en praktische dilemma's uit de Caribische meertalige praktijk”
- “Talenbeleid in hoger onderwijs in Zuid Afrika” (werktitel)
- “Vlaamse, Nederlandse en Caribische sprekers in het onderwijs over de grens: Spraakzamere studenten met meer taalvariatie en inclusieve meertaligheid?”

Staat het panel open voor het toevoegen van bijdragen van andere sprekers?

Ja

Referenties

- Backus, A., Gorter, D., Knapp, K., Schjerve-Rindler, R., Swanenberg, J., Thije, J.D. ten, & Vetter, E. (2013). [Inclusive Multilingualism: Concept, Modes and Implications](#). *European Journal for Applied Linguistics*, 1, 179–215.
- Loos, J., Oosterhof A. & Nivelde, N. (2022). Het 'verengelsende' hoger onderwijs in de praktijk: een casestudy aan de UHasselt. *Handelingen der Koninklijke Zuid-Nederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, 74, 99-117.
- Mijts, E. (2020). Home Languages and Higher Education: Challenges for Inclusive Higher Education Language Policies for Postcolonial Small Island States in the Twenty-first Century. In: Pieters, D. & Keersmaekers, T. (Red). *Internationalisation of Universities and the National Language. Language Policy Interventions and Case Studies*. (pp. 153-171). Berlin: Peter Lang.
- Rosiers, K., & Vogl, U. (2019). Quality first? Engels en Nederlands in het Vlaamse hoger onderwijs: reflecties vanuit de (meertalige) praktijk. *Internationale Neerlandistiek*, 57, 113–125.
- Thije, Jan D. ten (2022). Meertalig perspectief voor de Nederlandse Taalbeheersing. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 44, 3-23.